

Holma, Katariina – Hyytinen, Heidi. 2015. FILOSOFIAN JA EMPIRIAN DIALOGI: NORMATIIVISET JA DESKRIPTIIVISET ULOTTUVUUDET KASVATUSTUTKIMUKSESSA. *Kasvatus* 46 (3), 220–232.

Artikkelissa analysoidaan filosofisen tutkimuksen keinoin erästä kasvatustutkimuksen keskeistä tieteenfilosofista ja metodologista haastetta: normatiivisten ja deskriptiivisten tutkimusintressien yhteenkietoutumista kasvatustieteellisessä tutkimuksessa. Argumentoimme, että kasvatustieteellinen tutkimus tarvitsee sekä filosofista että empiiristä lähestymistapaa. Ennen kaikkea se tarvitsee yhteistyötä näiden kahden tutkimusalan välillä, koska se lähes poikkeuksetta sisältää sekä normatiivisia että deskriptiivisiä ulottuvuuksia. Tarkastelemme niitä metodologisia ongelmia, joita syntyy, jos tätä erottelua ei riittävästi tiedosteta tutkimuksessa ja tutkimukseen nojautuvien pedagogisten suositusten laatimisessa. Esimerkkinä käytämme yliopistopedagogiikan piirissä runsaasti käytettyä kasvatopsykologista tietokäsitysten tutkimusta ja tässä tutkimusperinteessä erityisesti relativismin käsitteeseen liittyviä normatiivisia oletuksia.

Asiasanat: normatiivisuus, deskriptiivisyys, empiirinen, filosofinen, tietokäsitystutkimus, relativismi, pragmatistinen filosofia

Äikäs, Aino. 2015. KUVAKOMMUNIKOINNIN KÄYTTÖ TUTKIMUSHAASTATTELUISSA VAMMAISTEN HENKILÖIDEN KANSSA – METODISIA HAASTEITA. *Kasvatus* 46 (3), 233–246.

Artikkelissa tarkastellaan, miten PCS-kuvia (Picture Communication Symbols) voidaan käyttää tutkimushaastattelutilanteissa. PCS-kuvat ovat yksi puhetta tukeva ja korvaava kommunikointimenetelmä (AAC-menetelmät, Augmentative and Alternative Communication). Lisäksi kuvataan PCS-kuvien vahvuuksia ja haasteita haastattelutilanteessa sekä tutkimuksessa kokonaisuudessaan. Artikkelissa pohditaan tutkijan ja haastateltavan välistä vuorovaikutusta toisen ollessa vahvempi kommunikoija, äänen antamisen problematiikkaa sekä tarkastellaan eettisiä kysymyksiä tulkinnan näkökulmasta, joita tällainen asetelma tuo mukanaan. Edellä mainittuja kysymyksiä peilataan tutkimuksen osa-aineistoon, jossa haastateltiin neljää 23–28-vuotiasta nuorta aikuista, joilla on laajoja kielellisiä vaikeuksia sekä kehitysvammaisuus tai autismi. Kuvakommunikoinnin käyttö rikastuttaa haastattelutilanteita, mutta tuo samalla monia haasteita haastatteluiden toteutumiseen. Syyt johtuvat haastateltavien henkilöiden suurista yksilöllisistä eroista sekä kommunikointikumppaneiden kielellisistä eroista. Johtopäätöksenä esitetään, että tutkimuksen tekemisessä metodin on joustettava, jos tutkimukseen halutaan mukaan henkilöitä, joilla on laajoja kielellisiä vaikeuksia. Lisäksi haastatteluissa on hyödynnettävä luovia ja monenlaisia tapoja.

Asiasanat: PCS-kuvat, puhetta tukevat ja korvaavat kommunikointimenetelmät, haastattelu, kommunikointi, osallisuus

Wallin, Anna – Helenius, Jenni – Saaranen-Kauppinen, Anita – Eskola, Jari. 2015. ELÄYTYMISMENETELMÄN ENSIMMÄISET KOLME VUOSIKYMMENTÄ: MENETELMÄLLISESTÄ ERIKOISUUDESTA VAKIINTUNNEKSI TUTKIMUSMETODIKSI. *Kasvatus* 46 (3), 247–259.

Eläytymismenetelmän ensimmäiset yksittäiset käyttökokeilut toteutettiin 1970-luvulla. Vuosien saatossa menetelmää on käytetty ja sovellettu monenlaisiin tutkimustarkoituksiin. Eniten menetelmää on tähän mennessä hyödynnetty kasvatustutkimuksen ja sosiaalitieteissä niin pro gradu -tutkielmissa, väitöskirjoissa kuin muissakin tutkimuksissa. Nykyisin eläytymismenetelmä on vakiinnuttanut paikkansa muiden laadullista aineistoa tuottavien menetelmien joukossa. Tässä katsausartikkelissa esitellään eläytymismenetelmän taustaa ja käytännön toteutusta sekä tarkastellaan tietokantahaun pohjalta, millä tieteenaloilla ja missä konteksteissa menetelmää on käytetty 2000-luvulla ja miten sitä on varioitu. Lopuksi pohditaan menetelmän vahvuuksia, haasteita ja tulevaisuutta.

Asiasanat: eläytymismenetelmä, laadullinen tutkimus, tutkimusmenetelmä